

3. Топорова Л.В. Энергетическое питание кур. Л. В. Топорова // Сельское хозяйство за рубежом. – 1980. – ч.2. – С.33-38.
4. Патрева Л.С. Вплив пробіотика «Байкал ЕМ1» на морфологічний склад тушок качок // Годівля тварин та технологія кормів. – 2010. – С.143-145.
5. Me Naughton I. L., Reece F. N. Response of broiler chickens to dietary energy and lysine levels in a warm environment I. L. Naughton, F. N. Reece // Poultry Science – 1984. – Vol. 63. №6. – P. 1170-1174.

УДК 636.03

**ОРГАНІЗАЦІЯ ГОДІВЛІ ХУДОБИ У СПЕЦІАЛІЗОВАНОМУ
М'ЯСНОМУ СКОТАРСТВІ**

Костиря В. О., - здобувач вищої освіти, магістр ТВППТ

Панкєєв С. П., - к. с.-г. н., доцент

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

Вступ. Формування худоби м'ясних порід - тривалий процес, за якого під впливом людини створюються бажані для неї продуктивні якості й біологічні особливості тварин. Значною перевагою галузі м'ясного скотарства є її економічність. М'ясна худоба ефективно використовує пасовища, споживає велику кількість грубих кормів та відходи харчової промисловості (жом, брага, меляса) при мінімальному споживанні концентрованих кормів. При розведенні м'ясної худоби зменшується потреба в капітальних спорудах. Енергоємність галузі м'ясного скотарства майже в п'ять разів менша ніж молочної, витрати праці скорочуються в 8-10 разів. М'ясні якості худоби цих порід значно кращі: забійний вихід туші складає 60-64%, вихід вищих сортів м'яса

досягає 20%. Ця галузь дає значно кращу сировину для шкіряної промисловості. [1, с.47-51].

Мета роботи. У годівлі м'ясних корів виділяють 3 найбільш відповідальних фізіологічних періоди: сухостій, перший період лактації - 1—4-й місяці після отелення, другий період лактації - 5-8-й місяці після отелення.Період сухостою дуже відповідальний в годівлі, оскільки в цей час відбувається інтенсивне нарощування маси плоду і закладається рівень молочної продуктивності корів, від якої значною мірою залежить продуктивність і здоров'я телят. Особливу увагу в цей період слід приділяти забезпеченню корів протеїном, мінеральними речовинами та вітамінами.

Слід зазначити, що дуже важливо не переогодовувати корів, оскільки від цього у їх ускладнюються отелення. Від стану вгодованості корів при отеленні залежить час настання першої охоти. Недогодовані корови довше не приходять в охоту після отелення, а жирні запліднюються погано. Період сухостою дуже відповідальний в годівлі, оскільки в цей час відбувається інтенсивне нарощування маси плоду і закладається рівень молочної продуктивності корів, від якої значною мірою залежить продуктивність і здоров'я телят. Особливу увагу в цей період слід приділяти забезпеченню корів протеїном, мінеральними речовинами та вітамінами. Слід зазначити, що дуже важливо не переогодовувати корів, оскільки від цього у їх ускладнюються отелення. Від стану вгодованості корів при отеленні залежить час настання першої охоти. Недогодовані корови довше не приходять в охоту після отелення, а жирні запліднюються погано [2, с.30-38].

Матеріали і методи. Враховуючи, що теля в м'ясному скотарстві є основною продукцією корів і нетелей, необхідно здійснювати ряд заходів, спрямованих на одержання здорового приплоду і його збереження.

У стадах м'ясної худоби, а також у групах корів молочних і молочно-м'ясних порід, від яких одержують помісний молодняк, телят вирощують на підсисі до 8-місячного віку.

Дуже важливо, щоб новонароджене теля одержало першу порцію молозива протягом години після народження. Це підвищує резистентність організму телят, оскільки вони народжуються без імунітету проти хвороб. Молозиво в перші години має підвищений вміст імуноглобулінів (до 110 мг/кг) і поживних речовин.

У першу добу після отелення в молозиві міститься 24,9% сухої речовини, в тому числі 5,1% жиру, 16,4% білка, 2,2% молочного цукру і 1,2% мінеральних речовин.

З кожним днем вміст цих речовин зменшується. На п'ятий день після отелення склад молока корови такий: сухої речовини - 12,7%; в т.ч. жиру - 3,7, білка - 3,6, цукру - 4,7; мінеральних речовин - 0,7. Окрім цього, в перші години шлунковий тракт телят має властивості засвоювати імуноглобуліни в кров через стінки сичуга, а в подальшому ця властивість втрачається.

Тому обслуговуючий персонал повинен контролювати вчасність одержання телятами молозива. У разі необхідності (слабке теля, неспокійна мати тощо) слід допомогти теляті випити перші порції молозива.

З огляду на те, що перші пів року життя для молодняка вирішальні щодо формування системи травлення, основним технологічним прийомом раціонального вирощування телят є раннє привчання їх до споживання кормів рослинного походження, починаючи з 7-10-денного віку.

Телята, рано привчені до рослинних кормів, уже в 5-6-місячному віці добре їх використовують, що дає можливість скоротити підсисний період, повністю виключити негативний вплив відлучення телят від

матерів і забезпечити високі середньодобові прирости живої маси. При цьому значною мірою відшкодовуються витрати на утримання корів. [3, с.371-374].

Перший період лактації корів характеризується високою інтенсивністю обмінних процесів, їх організм потребує найбільшої кількості енергії за весь репродуктивний цикл. Окрім того, що організм корови продукує молоко, її репродуктивна система готується для нового запліднення. Через 60-90 днів після отелення корова знову має бути заплідненою.

Через пів години після отелення корові дають 1,0-1,5 відр теплої води, в яку вносять 50-60 грамів кухонної солі, 0,5-1,0 кг пшеничних висівків. Після отелення молочність корів, як правило, висока, а новонароджене теля споживає 4,5 - 5,5 кг молозива за добу, що часто призводить до розладу функцій шлунково-кишкового тракту в телят і виникнення маститів у корів.

Щоб запобігти небажаним наслідкам, коровам у перші 10-15 днів після отелення згодовують в основному сіно, поступово збільшуючи даванку інших кормів. Концентровані корми у невеликій кількості (1,0-1,2 кг на добу) згодовують з другого дня, коренеплоди (2-3 кг на добу) - з 4-5-го, а з 6-7-го дня до раціону включають сінаж. З 9-10-го дня корови одержують повну норму кормів. У цей період не можна допускати зниження живої маси корів, оскільки це призводить до зниження молочної продуктивності і погіршення відтворних функцій. Корова при отеленні втрачає приблизно 57 кг живої маси і цю втрату вона повинна відновити за 90-120 днів після отелення. Раціони складають з розрахунку 1,7-1,9 корм. од. на 100 кг живої маси корів, Кожна кормова одиниця повинна містити 100 г перетравного протеїну, 8-10 г кальцію, 4,5-5,0 г фосфору і 40-45 мг каротину: У другу половину лактації критичний період

як для теляти, так і для корови минає. Корова в цей період має бути вже заплідненою, а телята, окрім молока матері, споживають інші корми.

Результат і обговорення. У стадах м'ясної худоби, а також у групах корів молочних і молочно-м'ясних порід, від яких одержують помісний молодняк, телят вирощують на підсисі до 8-місячного віку.

Перших 20-25 днів після народження телята повинні перебувати разом з матерями на вільному підсосі. Після цього їх слід переводити на режимний підсис. Вони швидше привчаються до кормів рослинного походження, що є стимулюючим фактором розвитку шлунково-кишкового тракту на ранній стадії постембріонального розвитку. Для підгодівлі телят використовують лише якісні корми: сіно злакових і бобових трав, сінаж, силос, кормові буряки, концентрати у вигляді суміші зерна злакових і бобових або комбікорм-стартер промислового виробництва. Влітку основними кормами для підгодовування мають бути концентровані, які згодовують у "їдальнях" з годівниць, обладнаних в літніх таборах під навісами [3, с.30-35].

Схемою годівлі передбачається за період підсисного вирощування (6-8 міс.) згодовувати кожному теляті 1200-1500 кг молока (умовно), 228 кг концкормів, 1032 кг силосу, 306 кг сіна. В літній період грубі корми замінюють зеленими.

Підгодовують підсисних телят об'ємистими і концентрованими кормами з розрахунку 0,35-0,40 к.од. на голову щодоби в період з 1 до 3-місячного віку; 1,4-2,8 корм. од. від 4- до 6-місячного віку; 13,2-13,8 корм. од. від 7- до 8-місячного віку. На одну кормову одиницю в раціоні має бути перетравного протеїну: до 3-місячного віку - 130 г, у віці 4-6 місяців - 115 грамів; від 7- до 8-місяців - 110 грамів. Для одержання живої маси 210-250 кг при відлученні необхідно витратити 1000-1100 корм, од., в тому числі за рахунок рослинних кормів - 550-600 кормових одиниць.

Після відлучення телиць від матерів забезпечують такий рівень їх вирощування, щоб у віці 15-16 місяців вони мали живу масу 420 кг. Таких показників досягають при середньодобових приростах 700-750 грамів. Це є запорукою того, що телиця вчасно прийде в охоту, заплідниться, дасть здорове життєздатне потомство, матиме високу молочну продуктивність і добрі відтворні властивості. Норми годівлі бугайців, вирощуваних на плем'я, повинні забезпечити середньодобові прирости живої маси в період від 8 до 15 місяців не менше 1000 г з тим, щоб в річному віці їх жива маса була 400-420 кг, в 15 - 500-550 кг. У період, коли бугаїв не використовують для парування, на 100 кг живої маси необхідно згодовувати 0,8-1,0 корм. од. На 100 кг живої маси бугаям згодовують, кг: 0,7-1,0 - сіна. 0,6-0,8 - силосу, 0,4-0,6 - коренеплодів, 0,3-0,6 - концентратів. У період інтенсивного парування до раціону бугаїв необхідно вводити корми тваринного походження: (м'ясо-кісткове борошно, риб'ячий жир, свіжі курячі яйця). У літній період бугаям згодовують зелену масу, не знижуючи нормативів сіна та концентратів. Дуже важливо збалансувати раціони всіх статево-вікових груп тварин за мінеральними речовинами та вітамінами згідно з рекомендованими нормами годівлі.

Висновки. Формування худоби м'ясних порід - тривалий процес, за якого під впливом людини створюються бажані для неї продуктивні якості й біологічні особливості тварин. Значною перевагою галузі м'ясного скотарства є її економічність [5,с.5-6]. М'ясна худоба ефективно використовує пасовища, споживає велику кількість грубих кормів та відходи харчової промисловості (жом, брага, меляса) при мінімальному споживанні концентрованих кормів. При розведенні м'ясної худоби зменшується потреба в капітальних спорудах. Енергоємність галузі м'ясного скотарства майже в п'ять разів менша ніж молочної, витрати праці скорочуються в 8-10 разів. М'ясні якості худоби цих порід значно

кращі: забійний вихід туші складає 60-64%, вихід вищих сортів м'яса досягає 20%. Ця галузь дає значно кращу сировину для шкіряної промисловості.

Бібліографічний список

1. Мельник Ю.Ф. Методичні аспекти ефективності селекції від інновацій у тваринництві / Ю.Ф. Мельник, В.П. Буркат, П.І. Шаран // Вісник аграрної науки. – 2006. - №10. – С. 47-51.
2. Мельник Ю.Ф. Формування продуктивності тварин різних порід великої рогатої худоби в онтогенезі (за матеріалами проведеного породовипробування) Автореф. дис. докт. с-г наук. Київ.: Чубинське. – 2010. – 38 с.
3. Угнівенко А.М. Теоретичні і практичні аспекти селекції української м'ясної породи великої рогатої худоби // Агроекологія і біотехнологія. Зб.наук.праць / Ін-т агроекології і біотехнології УААН. – К.: Аграрна наука. – 1999. – в.2. – С. 371-374.
4. Угнівенко А.М. Селекційні методи створення та удосконалення української м'ясної породи великої рогатої худоби. Автореф. дис. докт. с-г наук. К.: - 1999. – 35 с.
5. Черкаев А.В. Зоотехнические и экономические аспекты специализированного мясного скотоводства // Пути интенсификации мясного скотоводства в разных зонах Украинской ССР. Тезисы докл. науч.-произв. конф. / МСХУССР. ВАСХНИЛ. УНИИЖ «Аскания-Нова» - Херсон. – 1980. – С. 5-6.